

СПРАВА «АВРАІМОВ ПРОТИ УКРАЇНИ» (CASE OF AVRAIMOV v. UKRAINE)

(заява № 71818/17)

Стислий виклад рішення від 25 березня 2021 року

У квітні 2017 року працівники Служби безпеки України затримали заявника за підозрою у фінансовому тероризмі. Через декілька днів на підставі клопотання слідчого Печерський районний суд м. Києва обрав заявнику запобіжний захід у вигляді тримання під вартою, пославшись, серед іншого, на статтю 176 Кримінального процесуального кодексу України, яка у випадку вчинення певних злочинів, зокрема, пов'язаних з тероризмом виключає можливість застосування будь-яких інших запобіжних заходів, окрім запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою. Апеляційний суд м. Києва залишив без змін цю ухвалу районного суду.

Печерський та Голосіївський районні суди м. Києва неодноразово продовжували тримання заявника під вартою. Печерський районний суд м. Києва відмовив заявнику у клопотанні про звільнення з-під варти, апеляційний суд залишив ухвалу про продовження строку тримання під вартою без змін. У березні 2018 року Голосіївський районний суд м. Києва, встановивши відсутність ризиків для звільнення заявника, звільнив його з-під варти під особисте зобов'язання.

Заявник тримався під вартою у Київському слідчому ізоляторі. Як стверджував заявник, у період з 04 травня до 13 серпня 2017 року його тримали під вартою в каме-

рі, площа якої становила 31,6 кв. м, з яких 2 кв. м займали санітарно-гігієнічні приміщення, і у ній знаходилося шістнадцять ліжок та на момент його перебування у камері трималося від двадцяти одного до двадцяти восьми осіб.

До Європейського суду з прав людини (далі — Європейський суд) заявник скаржився за статтею 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція) на тримання його у період з 04 травня до 13 серпня 2017 року під вартою у переповненій камері у Київському СІЗО; за пунктом 3 статті 5 Конвенції, що застосування у його справі положення про неможливість застосування інших запобіжних заходів, окрім тримання під вартою, перешкоджало обранню йому запобіжних заходів, не пов'язаних з триманням під вартою; за пунктом 4 статті 5 Конвенції на нездійснення національними судами перегляду законності тримання його під вартою; за пунктом 5 статті 5 Конвенції на відсутність гарантованого права на відшкодування у зв'язку зі стверджуваним незаконним триманням його під вартою.

Під час розгляду скарги заявника за статтею 3 Конвенції Європейський суд нагадав, що під час встановлення, чи є умови тримання такими, «що принижують гідність» у розумінні статті 3 Конвенції, серйозний брак простору у в'язничних камерах вважається дуже впливовим чинником та може становити порушення як сам собою, так і в сукупності з іншими недоліками. Європейський суд дійшов висновку, що у період з 04 травня до 13 серпня 2017 року заявник перебував у камері, в якій на нього припадало 1,4 кв. м особистого простору, що значно нижче мінімального стандарту у 3 кв. м та констатував порушення статті 3 Конвенції.

Європейський суд констатував порушення пункту 3 статті 5 Конвенції у зв'язку з тим, що ухвали національних судів про продовження строку тримання заявника під вартою не ґрунтувалися на достатніх підставах, оскільки національні суди просто цитували різні відповідні положення законодавства, пов'язані з триманням під вартою, при цьому не демонструючи, як ці положення законодавства та принципи практики стосувалися конкретних фактів та обставин справи заявника.

Європейський суд зазначив, що скарга заявника на непроведення національними судами ефективного перегляду законності тримання його під вартою тісно пов'язана зі скаргою за пунктом 3 статті 5 Конвенції і тому немає необхідності розглядати її окремо.

Посилаючись на свою попередню практику у справах проти України, Європейський суд дійшов висновку, що заявник не мав забезпеченого правовою санкцією права на відшкодування шкоди у зв'язку з триманням його під вартою та констатував порушення пункту 5 статті 5 Конвенції.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

«1. *Оголошує* заяву прийнятною;

2. *Постановляє*, що було порушено статтю 3 Конвенції;

3. *Постановляє*, що було порушено пункт 3 статті 5 Конвенції;

4. *Постановляє*, що немає необхідності розглядати окремо скаргу за пунктом 4 статті 5 Конвенції;

5. *Постановляє*, що було порушено пункт 5 статті 5 Конвенції;

6. *Постановляє*, що:

(а) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявнику такі суми, які мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу:

(i) 3 900 (три тисячі дев'ятсот) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватись, в якості відшкодування моральної шкоди;

(ii) 4 000 (чотири тисячі) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватись заявнику, в якості компенсації судових та інших витрат;

(б) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;

7. *Відхиляє* решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції.»